

Umění je nejneuzitečnější z lidského konání, a přece se vyvýšilo nad ostatní práce. Proslavilo se, učinivši slavným život. Jeho krev je živější než krev mužů a žen, jeho dech plane nad horoucnost, a jde-li o věci vášně, žádné srdce nepředstihne jeho strašné zaujetí. Umění se stalo mistrem života a projevu, mistrem války, která nepřestává, války o tvar. Snad jeden ze záměrů malířství odpovídá plánu všech krajin a plánu všech tváří, avšak to, co je důležité, to, po čem se poznáváme, je odchylka od zákona příliš obecného. Dosti dlouho se věřilo, že je malířství strůjce barev a kresby, jež zobrazují jakousi představu či pouhé umění. Není tomu tak. Žádný tvůrce se nemůže trvale zřítci hmotné skutečnosti. Vždy znovu se setkáme s obrazy krajin a postav, vždy se bude v malířství vraceti lidská tvář, neboť teprve tento úkol skýtá umělci předpoklady smyslovosti, tvaru a poměrů. Kterási skupina malířů považovala své dílo za hodnotu především myšlenkovou a samu malbu za cestu poznávací. Srovnáme-li s pracemi řečené skupiny dílo Šímovo, vynikne jeho vášnivá malba, již poutá k realitě vroucí vztah. Její věcnost je doslova útočná. Na pozadí objektivní reality jeví se ovšem malířství Josefa Šímy jako síla, která vnuká svému motivu takové škubnutí, takový směr a sklad, že se dostává do nové polohy, ve výtvarnou řadu a k básnickému obsahu. Tato obrazová poetičnost jest ovšem výsledek a nikoliv záměr vlastní malířské práce. Šímovo dílo vytváří novou věcnost bez náhod a s logikou ryze výtvarnou. Nepozorným divákům se snad zdá, že básník těchto obrazů z ničeho nic strhl na tvář svých postav blankyt, že rozptýlil létající stromové podél cest a vyňal ze země černý klín ornice. Není však nesnadno poznati funkčnost těchto komponent. Na obrazech umělcových je jedna výtvarná složka měřena a současně vázána složkou druhou; teprve tak si výtvarné znaky odpovídají vztahem, jenž proměňuje strukturu malby v účín krásy a světa.